

Lichen planus

Lichen planus, ook wel “lichen ruber planus” genoemd, is een chronische, jeukende ontstekingsziekte van de huid en de slijmvliezen. Lichen ruber planus betekent letterlijk “verharde rode vlakke bultjes” en dit is precies hoe de huidziekte eruitziet. De aandoening komt voor bij ongeveer 1% van de wereldbevolking. Mensen van alle rassen en zowel mannen als vrouwen kunnen deze ziekte krijgen. Lichen planus ontstaat meestal op een leeftijd tussen de 30 en 60 jaar. Studies hebben tot nu toe geen erfelijke factor bij deze huidziekte kunnen aantonen. Lichen planus is niet besmettelijk.

Hoe ontstaat het

De precieze oorzaak van lichen planus is onbekend. Wel zijn er een paar mogelijke verklaringen.

- Uit de meeste studies blijkt dat lichen planus een soort auto-immuunziekte is. Dit betekent dat de ontstekingscellen die normaal indringers van buiten het lichaam bestrijden (virussen en bacteriën), nu delen van de huid en de slijmvliezen aantasten.
- Lichen planus kan ontstaan na het gebruik van medicijnen tegen hoge bloeddruk, hartaandoeningen en gewrichtsklachten.
- Er zijn bewijzen gevonden dat lichen planus een infectie is, waarbij onbekend is of het om een virus of bacterie gaat.
- Als lichen planus alleen in het mondslijmvlies voorkomt, kan dat te maken hebben met amalgaamvullingen. Een contactallergie voor kwik of amalgaam is mogelijk aanwezig, maar niet altijd aantoonbaar.

Wat zijn de verschijnselen

Er zijn meerdere platte paars-rode bultjes die vooral voorkomen op de binnenkant van de polsen en de enkels, maar ook op de onderrug en de nek. Op de scheenbenen en enkels zitten soms dikke verharde plekken. Lichen planus kan op alle plaatsen van het lichaam voorkomen, zelfs op het behaarde hoofd. In ongeveer 20% van de gevallen geven de afwijkingen vrijwel geen klachten. In de andere 80% is jeuk de meest voorkomende klacht. De jeuk kan zeer hevig zijn. Op de plaatsen waar hevig gekrabd is of een wondje is geweest, ontstaat een typische lichen planus afwijking.

Een vervelende plaats om lichen planus te hebben, zijn de slijmvliezen. Vooral in de mond, aan de binnenkant van de wangen, op het tandvlees of de tong kan lichen planus zitten, vaak zonder dat men zich dat bewust is. We zien dan fijne witte lijntjes en stipjes. Vaak worden deze plekjes voor het eerst bij toeval opgemerkt tijdens een tandartscontrole of door de dermatoloog. Veel ongemak geven ook lichen planus plekken op de penis (eikel) en de vagina. Deze plekjes kunnen overgaan in pijnlijke wondjes en zweertjes. Bij ongeveer 10% van de mensen met lichen planus zijn ook de nagels aangetast. De veranderingen bestaan uit in de lengterichting verlopende ribbeltjes, gleufjes en spleten. In ernstige gevallen kan de nagel er zelfs afvallen en niet meer terugkomen.

De diagnose

De meeste vormen van lichen planus zijn voor een dermatoloog gemakkelijk op het oog te herkennen. Omdat lichen planus kan lijken op andere jeukende huidaandoeningen wordt soms een huidbiopsie (het afnemen van een stukje huidweefsel voor onderzoek) gedaan. De relatie tussen amalgaamvullingen en lichen planus in de mond is met allergietesten op kwik en amalgaam aan te tonen.

De behandeling

Als lichen planus niet uitgebreid is, weinig jeuk geeft of op een cosmetisch niet belangrijke plek zit, hoeft er niet persé te worden behandeld. Als de huidafwijkingen kunnen zijn ontstaan na gebruik van een bepaald medicijn, moet u dit aan uw arts melden. Het is dan goed om met dit medicijn te stoppen. De huidafwijkingen kunnen dan binnen enkele weken spontaan verdwijnen. Er bestaat op dit moment geen behandelvorm die voor alle vormen van lichen planus even goed werkt.

De behandelingen bestrijden de jeuk en de ontstekingsreactie maar niet de oorzaak van de ziekte. Uiteraard zal de behandelkeuze afhangen van een aantal factoren zoals leeftijd en algemene gezondheid.

Lichen planus op de huid en geslachtsdelen

A. Snel uitbreidende en hevig jeukende lichen planus

1. Corticosteroid tabletten. U krijgt een korte kuur met prednisolon. Soms wordt deze nog gecombineerd met een antihistaminicum om de jeuk te bestrijden.
2. Lichttherapie al of niet in combinatie met tabletten (acitretine, merknaam: Neotigason).
3. Ciclosporine tabletten. Dit is een ontstekingsremmend middel dat in een korte kuur wordt voorgeschreven.
4. Andere ontstekingsremmende middelen die bij lichen planus worden gebruikt, zijn onder andere dapson, antimalariamiddelen (zoals plaquenil), methotrexaat en mycofenolaat mofetil.

B. Kleine hardnekkige lichen planus plekjes

1. Uitwendige corticosteroiden, in de vorm van plaatselijke injecties of in een crème of zalf eventueel onder plasticfolie.
2. Operatieve verwijdering.

Lichen planus in het mondvlies

A. Vervangen van amalgaamvullingen door composiet vullingen

Als de afwijkingen alleen in het mondslijmvlies zitten, is het zinvol om eventuele amalgaamvullingen in het gebit door uw tandarts te laten vervangen door witte (composiet) vullingen. Uit studies blijkt dat dit bij de meeste mensen vermindering van de klachten geeft. Dit geldt bij mensen met zowel positieve als negatieve allergietesten op kwik of amalgaam.

B. Symptomatische behandelingen

Bij pijn, een branderig gevoel, roodheid, blaren, wondjes en zweren zijn de volgende behandelingen beschikbaar:

1. Corticosteroidhoudende crème.
2. Vitamine A zuur (tretinoïne) crème 1-2 dd. Dit middel kan huidirritatie geven.
3. Mondspoelingen met ciclosporine bevattende drank.

Het gebruiksvoorschrift is als volgt:

3 keer per dag 5 ml gedurende 5 minuten in de mond (spoelen of gorgelen), daarna uitspugen (niet doorslikken) en daarna 30 minuten niets eten of drinken. Dit medicijn is niet officieel geregistreerd voor lichen planus in de mond, maar uit studies blijken wel gunstige resultaten.

Wat kunt u zelf doen

- Beschadig de huid zo weinig mogelijk.
- Vermijd sterk gekruid eten, citrusvruchten, tomaten, cafeïnehoudende dranken zoals koffie en cola en knapperig voedsel zoals toast en chips. Deze kunnen lichen planus in de mond verergeren.
- Lichen planus kan, bij slechte verzorging van de mond, ook het tandvlees en het gebit aantasten. Laat daarom bij lichen planus van de mond uw gebit regelmatig door de tandarts controleren en schoonmaken.

Wat zijn de vooruitzichten

Lichen planus geneest spontaan binnen enkele maanden tot jaren. Zowel tijdens de behandeling als bij spontane genezing blijven er vaak donkerbruine verkleuringen zichtbaar op de huid. Ook deze vlekken kunnen na verloop van tijd vanzelf verdwijnen. Ongeveer 20% van de mensen krijgt lichen planus voor een tweede keer.

Vragen?

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen hebt, kunt u van maandag tot en met vrijdag tussen 8:00 en 16:30 uur contact opnemen met de polikliniek Dermatologie.

Telefoonnummer: 0515 - 48 81 08.

**Antonius Ziekenhuis
Bolswarderbaan 1
8601 ZK Sneek**

**Urkerweg 4
8303 BX Emmeloord**

**Vissersburen 17
8531 EB Lemmer**

**Postadres
Postbus 20.000
8600 BA Sneek**

**Telefoon
0515 - 48 88 88**

www.mijnantonius.nl

11-06-2018